

belangt: Hier-
men genoemd:
Obbink (Am-
A. Troelstra.
eersten had de
den zou elders
Van de drie
ad als een be-
reformeerd, in
dat men over
ndt: gaat een
laarbij die zoo
de wetenschap
enkers aan het
fi behoort. De
n alhoewel wij
an, nimmer
entisch gebied,
e dan was Dr.
En wel mag
redikanten en
loemt gij dan
Ned. Herv.
studie in aan-
ang komt geen
reden, dat er
i, predikant is
leton's vak de

liberaal" zich
Junij 1912:

een eisch van
peming veeleer
ren.
van den nieu-
k niet kunnen
nieuwe functie

en:

it, dat de be-
is en dus ook
nationale stand-
klarede tegen-
in de betee-
araan hecht.
positie ligt in
amheid!
geworden!
de Assyrische
abis Wetboek
bel und Bibel-
haafde wereld
toegeven, dat
aar recht van
och erkennen,
navolging van
rk „Het histo-
vel anderen
oorgezield, als
e. Uitgemaakt
strafwet stand-
oos vol-
wij men van
nt staat, niets

t omgekeerde?
e zijn, die in
en goddelijk
dan ook niet
t hoogleraar
en al op de
dit soms de
vrijheid van

et begin, dat
veeler moet
en liberaal
hij ziet, dat
enheid wordt
op de wijze,
godsdienstige

reen, die iets
e te zijn, dat
aan een man-
digen leeftijd
tabelle hoogte
de toekomst
og der weten-

etugeniszen

iberalen er
isme tegen-
e afkeuren.

in Utrecht's
re. Zijn
gen hebben
d, waarvan
en. Moder-
zeer tegen
n een gra-
sprake is,
g in felheid
it volgende
dikant Da.

de benoe-

Ik kan mij
ng van Da.
eel nuchter
t professor
ker niet in
in beschaad-
n. gerefor-
nog nauwer
t zich niet
proefschrift
ne ge en
e modernen
reheid be-
ik Dr. van
is de prik
wien hij 't
rocht. Dan
st van zijn
it schoone
t op 't eind
bouwen de
e profeten
nog altijd.
't hart en
eens tus-
nen nemen
' (Doctor,
rper moge
samenken;
l mij ver-
voor het
het komt
voordigers
plaatsen;

zels Dr. van Baarsel niet, bij wiens onbe-
schaamde aanmatiging, om zoo te oordeelen
over menschen, in wier schaduw hij niet staan
kan, ik overigens onwillkeurig denk aan het
woord uit het Sprekenboek: „De dwaasheid
is in het hart van den jongen gebonden; de
roede zal ze er weer uiddrijven". Ik weet zijn
adres niet, anders stuurde ik hem een copie
van dit gedeelte van mijn brief. Het deed mij
waarsijk genoeg dat althans Prof. Vischer
het jonge mensch, dat nu Dr. van Baarsel
heet, nog eens even over de knie heeft gelegd
eer hij de academie verlaat. Wel bekomme 't hem!

Mogen we tegenover al dit onnoedig
misbaar eens herinneren aan een eenvoudige
feit?

Naar ieder toestemt is Dr. Fr. Strauss
de vader van de moderne Theologie, de
man die door zijn populaire werken wel 't
meest er toe heeft bijgedragen om het
modernisme onder het volk te verspreiden.
In zijn „Der alte und der neue Glaube",
het standaardwerk voor de moderne den-
keelden, behandelt Strauss in de eerste
plaats de vraag: Sind wir noch Christen?
d. w. z. zijn wij modernen noch christenen
en daarop geeft hij ronduit, zonder een oogen-
blik te aarzelen, ten antwoord: *neen*.

Is het nu niet letwat sonderling, dat waar
Dr. van Baarsel precies hetzelfde zegt als
Strauss, van wien toch ondersteld mag
worden, dat hij aan de modernen niets
onaangenaams wilde zeggen, alle floien van
toorn over het hoofd van Dr. van Baarsel
worden uitgetogen?

Aan Dr. van Andel, die deze week zijn
reis naar Indië aanvangt, roepen ook wij
een hartelijk vaarwel tot afscheid toe.

Het aantal onzer Zendingdienaren in
Indië wordt door zijn komst met een uit-
nemend element versterkt. Er sprak een
zeldzame overgave des harten en toewijding
uit, dat hij, die een der schoonste gemeen-
ten van ons land diende, die door menig
ander hem benijd zou worden, gewillig zijn
standplaats verliet om aan den dienst der
Zending zich te wijden. De ernstige studie,
die hij van de Zendingbeginselen onzer
vaderen gemaakt heeft en waarvan zijn
dissertatie getuigenis aflegt, waarborgt, dat
hij deze beginselen ook in Indië handhaven
en toepassen zal. Daarbij komt, dat de uit-
nemende gave van welsprekendheid hem
geschenken en de hoffelijkheid en bemin-
nelijkheid van zijn omgang en persoon hem
juist den geschikten man maken om in
Solo op te treden. Mooijlijk zal zijn taak
daar zeker wezen. Solo is als zendingster-
rein nog zoo goed als geheel onontgonnen;
de Sultan, die zich als het hoofd van den Moham-
medaanschen godsdienst beschouwt, heeft
jarenlang zijn gebied voor de Zending gesloten
gehouden en is slechts noode er toe over-
gegaan in de beslissing van den Gouver-
neur-generaal te berusten, waardoor ook
Solo voor de Zending werd opengesteld.
Maar hoe moeilijk de arbeid ook wezen
zal, we hebben goede hope, dat Dr. van
Andel, daarbij straks gesteund door Mej.
Rutgers, met wie hij zich weldra in het
huwelijk hoopt te verbinden en die door
haar jarenlangen arbeid als verpleegster
aan het Petronella-hospitaal, door haar uit-
nemende kennis van Javaansche toestanden
en taal wel de meest ideale vrouw voor een
Zendingdienaar mag genoemd worden, deze
moeilijkheden met wijsheid, voorsichtigheid
en goed beleid overwinnen zal en tot rijken
zeggen voor Indië zal worden. God de Heere
ga daartoe met hem, make zijn weg voor-
spoedig en opene de harten der Javanen,
opdat ze acht geven op het woord des
Evangelies, dat tot hen gebracht wordt.

Dr. H. H. K.

Voor Kootwijk's Scholen.

In hartelijken dank ontvangen door onderge-
teekende: Voor Kootwijk's scholen gevonden in
de collectie Geref. Kerk te Broek op Langendijk
f.5; Van den heer Top te Amsterdam gevonden
in de collectie Geref. Kerk te Amsterdam f.1.
Vriendelijk verzoeken wij onzen scholen te
blijven gedanken.

Da. J. H. HOUTZAGERS.
Kootwijk. Voorzitter.

Treedstafel.

Dr. A. KUYPER, NABU GOD TE ZIJN. Meditatieën.
Deel I en II. Volksuitgave. Kampen, J. H.
Kok, 1912.

De ondernemende KAMPER uitgever s ond ons,
ter aankondiging in de HERAUT, den nieuwen
druk van Dr. KUYPER's nieuwsten bundel Medi-
tatieën NABU GOD TE ZIJN.

Deze nieuwe druk is een volksuitgave, „ter
wille van het groote publiek, dat geen geld
besit om min of meer duurdere boeken te
kopen". Een volksuitgave waarin straks nog twee
andere reeksen van den geachten schrijver zullen
verschijnen en wel: 's HEEREN UITGAANG TE
JERUSALEM en IN JESUS ONTSLEPEN.

Dr. KUYPER, die zoo ongeveer veertig jaren
jaren lang in de HERAUT met zijn meditatieën,
zijn bepeinsingen en overpeinsingen, week aan
aan week, een schare sticht, zoo groot in aantal
als geen prediker ter wereld dit met zijn ge-
sproken woord vermag, doet dat, ook nadat hij
tot een anderen staat des levens is overgegaan,
nog steeds met onverwakte kracht.

Doet dat zoals, naar mijn weten, geen ander
het kan.

In dit genre van Protestantische stichtelijke
literatuur is hij de meester.

De door geen leerling en navolger nog over-
troffen meester.
Wat in deze meditatieën zoo weldadig aandoet,
wat het geheim is van de machtige bekoring,
die van haar uitgaat, is nog niet zoozeer de
artistieke vorm, — ALLARD PIERSON zal mij
eens: „al wat KUYPER schrijft is artistiek, zelfs
's briefkaart" — dan wel de in haar wonder-
schoonheid zoo aangrijpende klanken van het
zijn beaardigd aangrijpende gemoedsleven, die hij er
in tot uiting brengt.
Religie is 'n zaak van heel uw ziel.
Van uw hart, van uw hoofd, van uw hand.
Allereerst wel van uw hart, van uw gemoed.

Met uw hart, met uw gemoed „geniet gij
uw God".

En dat „uw-God-genieten" is de mystiek.
Dit mystieke element mag in uw religie niet
ontbreken, zal zij niet verloopen in intellectu-
alisme of in moralisme.

En KUYPER weet en zegt dat.
Hij zegt dat ook in zijn VOORREDE bij deze
twee bundels van meer dan honderd meditatieën,
die, onder den zorgvuldig gekozen titel: NABU
GOD TE ZIJN, handelen over: „den verborgen
omgang met het Eeuwige Wezen".

Onder den zorgvuldig gekozen titel.

In het NABU toch ligt de grens afgeteekend.
„Evenals", zegt Dr. KUYPER van deze zijn
Meditatieën, „in al wat zich in de diepte der
Mystiek waagt, school ook hier in de over-
peinsing ontegenzeggelijk gevaar. Zoo van zelf
beigt de ziel, die God zoekt, er toe, om de
grens, door het „nabu" God gesteld, te over-
schrijden, en tot in het wezen Gods te willen
indringen. Voor 't dit gevaar was het oog van
meest af open, en ik meen er aan ontkomen te zijn.

„Maar", zoo vervolgt hij dan, „omgekeerd
mocht vrees door deze afdoeling niet terug
houden van die innigheid der gewaarwording
en die geestelijke warmte, die dan eerst onze
ziel verkwikt, als gevoel opgewekt is en ver-
derend wakker wordt. Enkel DENKING is de
overdenking niet".

Zeker — en hoe zou het van den dogmaticus
en polemist KUYPER ook anders te verwachten
zijn? — ook de DENKING op het gebied der religie
heeft voor hem haar hooge betekenis.

Voor al onzen tijd, waarin de anti-christe-
lijke gedachten der „groote denkers" uit de eeuw,
die naast achter ons ligt, door hun epigonen,
hun geestelijke zonen, weer met machtige be-
stelling worden voorgedragen, is wat KUYPER
hier noemt „tegenredeneering, wijsgeerig tegen-
betoog, scherpgevette anti-critiek" brood-noodig.
Zij is brood-noodig, opdat wij christenen zelf,
opdat onze kinderen, in hun denken niet onder
de betoovering komen van hen, die DA COSTA
in zijn tijd zoo terecht noemde „de goden
deser eeuw".

Opdat wij en zij niet, sociaal geen heidenen met
het hart, dan toch met het hoofd worden.

Het intellectuele element mag daarom in
onze religie niet ontbreken.

En niet alleen daarom, maar omdat, zoals ik
ik straks zei, de religie en zaak van heel de
ziel is, en dus ook van ons DENKEN.

En toch, Dr. KUYPER zegt het zoo goed en
het is mij als uit mijn ziel geschreven, en toch
die tegenredeneering, dat wijzegeerig tegenbe-
toog, die scherpgevette anti-critiek, „luit
sonder meer onzen geest in de denkwereld op
en dreigt hierdoor ons belijden, ons gelooven,
ons vroom-zijn te veruitwenden. Het denken
schiet den keurig belijde en zijn gevormde,
schitterend doorzichtige ijskristallen, maar onder
dat ijs vloeit zoo licht de stroom van het
levende water weg. Wat wint zijn dan de afge-
trokkenheden van het stelsel, wat verlies lijdt
is de echte religie, de warme Godsvrucht van
het hart!"

Zonder meer, de cursivering is van mij, en
KUYPER doet daarmee, op den „verborgen om-
gang" met God; op het „innige leven"; op het
religieus gemoedsleven; op de mystiek in de
religie.

Doelt daarmee op wat hij met zijn meditatieën
zoekt te bevorderen en wat die meditatieën dan
ook zoo wonder-aantrekkelijk maakt ook voor
eenvoudige vromen.

„Bepeinsingen, overpeinsingen, meditatieën", zoo
zegt hij hier in zijn VOORREDE aan den Leser,
„bedoelen de ziel van het afgetrokken en leer
en leven naar het wezen der religie terug te
trekken; bedoelen haar, bij alle waardschating
van het scheikundig ontleden der geestelijke
wateren, terug te leiden naar de levende Broe-
zelve, waaruit die wateren vlieten".

Hierin ligt voor mij de groote betekenis van
dit werk van Dr. KUYPER.

Van zijn meditatieën-schrijven.

Van zijn week-aan-week preken, róg preken
voor een gehoor, dat over drie, vier wereld-
deelen is verspreid.

Want ze lezen KUYPER's meditatieën niet
alleen ten onzent en in onse OOST, maar ook
in ZUID-AFRIKA en NOORD AMERIKA.

En het is zoo noodig deze lectuur.

Ook voor, misschien wel allereerst voor de
Gereformeerden van dezen tijd.

Opdat er bij hen zij of kome wat heet „de
eenheid van den geest".

Opdat er niet bij hen zij of kome „de dis-
harmonie tusschen denk- en gemoedsleven".

Want, om nog eens met Dr. KUYPER te
spreken, „klem in het belijden, zonder te drin-
ken uit de wateren, die vlieten uit de levende
Bron, verloopt in doode orthodoxie, even stellig
als trillende innigheid, zonder klaarheid in het
belijden, sinken doet in het moeras van sieke-
lijke mystiek".

Waar wij bij de weeropleving van het
gereformeerde leven hebben te waken is
juist „de doode orthodoxie" en ook „de siekelijke
mystiek". En niet minder dan voor een „sulver
belijden" hebben wij daarom te zorgen voor
een „gezonde mystiek", voor een warm, religieus
gemoedsleven.

KUYPER's meditatieën kunnen ons daar
uitnemend bij helpen.

Hij, de meester van de bepeinsing en daarom
ook de meester in de beschrijving van wat
onder onze oude gereformeerde heette de
vita spiritualis.

En deze Meditatieën, deze overdenkingen, zijn
het overdenken en overleeren waard.

Eerst zoo zelfs kunnen zij, onder Gods zegen
haar werking doen. Het ware daarom onver-
antwoordelijk, indien zij ongeborgen worden en
dus ongebruikt bleven liggen in oude jaar-
gangen van de HERAUT.

Wie ze opoleuwt uitgeeft doet dan ook een
goed werk. En wie, zoals nu Kok doet, ze
door een „volksuitgave" onder het bereik van
de groote menigte brengt, maakt zich ver-
dienstelijk tegenover heel de gereformeerde
wereld.

Inzonderheid aan jeugdige predikers onder
ons is de lesing en de herlesing van KUYPER's
Meditatieën in deze editie-Kok aanbevolen.

Ik raad hun daarbij bijzonderlijk aan ook het
L. S., ook de VOORREDE te lezen.

G.

Uit de Pers.

De *Amsterdamsche Kerkbode* geeft onder het
opschrift een „aangrijpend pleidooi" de volgende
mededeeling aan de Fransche rechtspraak ontleend:

Voor een jury in Frankrijk werd het volgende
tooneel afgespeeld, dat een scherp licht werpt op
de toestanden in het land, dat als het land der
verlichting geprezen wordt.

Op de bank der beklaagden zat een jonge man
van nauwelijks achten jaar, Emile Sandot, die

het merkteken van zijn sedelijk verval duidelijk
zichtbaar op zijn gelaat droeg.

De president der rechtbank sprak tot hem:
„Sandot, gij hebt Rosina Ménie vermoord en haar
van twee franken berooft. Als ge geweten hadt,
dat ge maar zoo weinig bij haar vinden zoudt,
hadt ge haar toch niet vermoord, wel?

Sandot: „En waarom niet? Ik 'werks' ook wel
voor twee frank. Waarom zou ik dat oude wijf
ongemoeid hebben gelaten, al had ik vooruit ge-
weten dat er maar een beetje te halen was. Het
is toch altijd beter wat dan niets!"

President: „Van zulk een cynisme en boosheid
moet toch zelfs de slechtste mensch nog wel gru-
wen. Pas achttien jaar en nu al zulk een door-
trapt booswicht! Waar heb je die verdorvenheid
opgehaald?"

Sandot: „Weet ik het?"

President: „Bekien je al hetgeen, waarvan men
je hier beschuldigd heeft?"

Sandot: „Zeker, zeker, ik het, waarom niet; maar
ik lach er wat om ook!"

President: „De geworenen zullen vonnis wijzen,
ik geef het woord aan den verdediger."

De verdediger, advocaat San Appert, sprak:
„Mijne heeren, mijne taak is hoogst eenvoudig.
De beklaagde heeft een volledige bekentenis afge-
legd; een eigenlijke verdediging is dus niet meer
mogelijk. Toch wil ik in deze zaak eenige woorden
spreken. Wanneer de rechtbank hier de beklaagde
rekenenschap vraagt van zijne misdad, dan vraag
ik op mijne beurt de rechtbank verantwoording
omtrent het vonnis, dat zij gaat uitspreken. Hoe
zal het luiden? Ik weet het niet; maar wel weet
ik dat menigen hier schuldiger is dan deze
misdadiger. Die schuldige of lever die schul-
digen, mijne heeren, dat zijt gij, die hier de maat-
schappij vertegenwoordigt; de maatschappij, die
sich gedwongen niet misdaden te bestraffen, die
haar eigen zorgeloosheid en misdadige toegenlij-
heid niet heeft weten te voorkomen. (Beweging op
de publieke tribune)

„Ik zie hier vóór mij, en ik begreep — zooging
de verdediger voort — het beeld van den Gekruis-
igde. Het hangt hier in de rechtzaal waar gij de
schuldigen veroordeelt. Maar waarom hangt het
niet meer in de scholen, waar gij de kinderen doet
onderwijzen? Waarom werd de Kerkruisgids van
Golgatha hier aan dezen misdadiger pas vertoond,
nu hij zich in hoog ernstige mate vergrepen heeft
aan de wet?"

„Had men aan Sandot den Christus leeren ken-
nen, toen hij nog op de schoolbanken zat, dan zou
men hem nu daar niet zien zitten op de bank der
schande. Wie heeft hem ooit gesproken van zijn
ziel, van de aching en scribeld die men den gae-
schuldig is, van de liefde tot God? Wie heeft hem
ooit gesproken over het gebod des Heeren: „Gij
ziet niet doodslaans? Zonder eenige beveling is
dese ziel prijsgegeven aan alle slechte hartstochten.
Hij is opgevoerd als de wilde dieren in de woe-
stijn, midden in de maatschappij die zich niet
meer in de scholen, waar gij de kinderen doet
onderwijzen? Waarom werd de Kerkruisgids van
Golgatha hier aan dezen misdadiger pas vertoond,
nu hij zich in hoog ernstige mate vergrepen heeft
aan de wet?"

„Had men aan Sandot den Christus leeren ken-
nen, toen hij nog op de schoolbanken zat, dan zou
men hem nu daar niet zien zitten op de bank der
schande. Wie heeft hem ooit gesproken van zijn
ziel, van de aching en scribeld die men den gae-
schuldig is, van de liefde tot God? Wie heeft hem
ooit gesproken over het gebod des Heeren: „Gij
ziet niet doodslaans? Zonder eenige beveling is
dese ziel prijsgegeven aan alle slechte hartstochten.
Hij is opgevoerd als de wilde dieren in de woe-
stijn, midden in de maatschappij die zich niet
meer in de scholen, waar gij de kinderen doet
onderwijzen? Waarom werd de Kerkruisgids van
Golgatha hier aan dezen misdadiger pas vertoond,
nu hij zich in hoog ernstige mate vergrepen heeft
aan de wet?"

„Had men aan Sandot den Christus leeren ken-
nen, toen hij nog op de schoolbanken zat, dan zou
men hem nu daar niet zien zitten op de bank der
schande. Wie heeft hem ooit gesproken van zijn
ziel, van de aching en scribeld die men den gae-
schuldig is, van de liefde tot God? Wie heeft hem
ooit gesproken over het gebod des Heeren: „Gij
ziet niet doodslaans? Zonder eenige beveling is
dese ziel prijsgegeven aan alle slechte hartstochten.
Hij is opgevoerd als de wilde dieren in de woe-
stijn, midden in de maatschappij die zich niet
meer in de scholen, waar gij de kinderen doet
onderwijzen? Waarom werd de Kerkruisgids van
Golgatha hier aan dezen misdadiger pas vertoond,
nu hij zich in hoog ernstige mate vergrepen heeft
aan de wet?"

„Ja, mijne heeren, gij verdient aangeklaagd
te worden, gij, die prat gaat op uwe beschaving
en die toch eigenlijk niets zijt dan barbaren. Gij
sedemeeesters die onder het volk ongelooft en
sedemeeers verspreidt of ten minste laat voort-
woekeren. En dan verwondert gij u nog, dat het
volk antwoordt met misdad, ruwheid en geweld.
Veroordeelt mijnen client; gij hebt er het recht toe.
Maar mijn plicht is het, u aan te klagen, u in de
eerste plaats!"

Op de publieke tribune klonken luide toe-
juichingen, die de president als met geweld tot
wijgen moest brengen.

De geworenen trokken zich terug. Na enige
oogenblikken werd het vonnis voorgelezen: Sandot
was ter dood veroordeeld.

De verdediger klief de rechterhand omhoog naar
het kruisbeeld en riep uit: „Sandot heeft den dood
verdiend, — maar God zal oordeelen over de
rechters!"

Het is kras gezegd: en eenige overdrifving valt
in dit woord van deren redenaar zeker niet te
loochen; maar waar is gewis de beschuldiging,
welke hij in het aangezicht alingerde van de
mannen, die door de religie af te breken ook der
moraal haren grondslag ontfemen.

Officieele Berichten.

De kerkeraad der Geref. Kerk te Scheemda
heeft besloten, dat zij, die in de gemeente
wenschen te collecteeren, dit minstens 14 dagen
te voren moeten aanvragen bij den eerst onder-
geteekende.

Namens den raad der Geref. Kerk voornemend:
Ds. D. VRIELING, *praeses*.
S. TERPSTRA, *scriba*.

Scheemda, 18 Juni 1912.

Kort verslag van de vergadering der
classis Leiden, 9 Mei 1912.

De Koers opent namens de roepende kerk
de vergadering met gebed, na het lezen van
Gods Woord.

De Meyering is praeses. Hij wenscht den
scriba Ds. Thijs geluk met zijn herstel, en Ds.
Koers met zijne roeping naar Zierikzee, en
hoopt, dat hij voor Noordwijk en de classis
behouden blijve.

Notulen gelezen en goedgekeurd.

Ds. Wondstra doet mededeelingen aangaande
de zending; n.l. dat Ds. Netelenbos op reis is
naar het vaderland, om D.V. na eenigen rusttijd
tot zijn arbeidsveld terug te keeren. Aan Rot-
terdam zal worden verzocht zijn dienaar in
Indië als consulent voor Wonosobo te willen
geven.

Eene nieuwe regeling van den omslag der
kerken wordt aangenomen met eenige wijziging.
Ds. Thijs als penningmeester der zending brengt
zijn jaarverslag uit. Totaal aan inkomsten over
1911 f. 3660; totaal der uitgaven f. 2972. Daarbij
is echter f. 250 terugontvangen gelden; anders
zou er een tekort geweest zijn. De boeken
worden nagesien en in orde bevonden.

Voor de emeritaatsverklaring van Ds. Rudolph
waren aanwezig als deputaten der Partic. Synode:
Ds. Dalhuysen, Dr. Groshede, Ds. Warmen-
hoven en Ds. Impeta.

Volgens eenparig advies der deputaten besluit
de classis met algemeene stemmen goed te
keuren de emeritaatsverklaring van Ds. Rudolph
volgens art. 13 D.K., in verband met art. 6
D.K., zoals die aan hem door den kerkeraad
van Leiden op de meest eervolle wijze is
verleend tegen 31 Juli a.s. De praeses spreekt
het leedwezen der classis uit over het aanstaand
vertrek van Ds. Rudolph, herdenkt de aangename
en gezegende samenwerking van zoovele jaren,
en wenscht hem in zijnen nieuwen arbeid des
Heeren leiding en genade toe.

Ds. Rudolph betuigt voor deze waardeerende
woorden dank; spreekt uit, hoeveel het hem
kosten zal den kring der broederen te verlaten;
en wijst op 's Heeren leiding in zijn leven, die
hem tot zoodanigen arbeid lust en genegenheid gaf.

Ds. Koers rapporteert in sake de evangeli-
satie eoz.

Van Lisse is het beslissend antwoord ont-
vangen, dat er van een nadere vereeniging
van de Geref. Gem. te Lisse met de classis
niets kan komen. De arbeid te Oegstgeest wordt
voortgezet, en ondanks de groote bezwaren wordt
de wenschelijkheid van gemeentestichting aldaar
steeds meer erkend. Ook worden binnen Leiden
pogingen aangewend, om tot stadsevangelistie

te komen, waarvoor eventueel hulp der classis
zal ingeroepen worden.

Als afgevaardigden ter Partic. Synode, die
D.V. te 's-Gravenhage op 11 Juni zal gehouden
worden, worden gekozen: als primi de predi-
kanten Impeta, Meyering, Thijs, als secundi
Kouwenhoven, Broekstra en Eerdmans; alsmede
de onderliggen C. Eggink (Voorschoten), D. de
Bruyn (Hasserswoude) en W. Warnaar (Sassen-
helm) als primi; T. v. Edmond (Oegstgeest), N.
P. Siechtenhorst (Koudekerk) en J. v. Leeuwen
(Leiderdorp) als secundi.

Bij de rondvraag naar art. 21 werd aan enkele
kerken advies gegeven.

Ter sprake komt het rapport in sake de
samenwerking van diaconieën tot versorging van
idioten e.a. Vele beswaren worden uitgesproken,
zoodat de classis meent, op dese wijze niet te
kunnen meegaan. De deputaten ter Partic. Synode
zullen daarvan mededeeling doen.

Voor art. 11 en 13 D.K. worden als depu-
taten herbenoemd de onderliggen Koorlymans
van Leiden en Kral van Rijsburg. Voor art.
19 Ds. Eerdmans, sec. Ds. Bouma.

De boeken van den quaestor worden nagesien
en in orde bevonden.

Rijnsburg wordt aangewezen als roepende kerk.

De praeses gaat voor in dankzegging, nadat
aan Ds. Rudolph is toegezonden Ps. 121 vs. 4.

Namens de classis voorn.

H. J. KOUWENHOVEN DZ.

Kort verslag van de vergadering der
classis Schiedam, gehouden 28
Mei 1912.

De roepende kerk Maasland opent bij monde
van haren voorzitter Ds. Berends de vergadering.
Hij laat zingen Ps. 90 : 9, leest Hebr. 13 : 7 —
einde en gaat voor in het gebed.

't Moderamen neemt plaats, t.w. Ds. Sluyter,
praeses, Ds. v. Hoven, scriba, Ds. Sieders, assessor.

De credentiebrieven worden in orde bevonden.
Een tweetal kerken hebben instructies.

De voorzitter herdenkt in zijn openingswoord
wijlen Ds. v. d. Kamp, emerit. predikant van
Maasland; spreekt zijn blijdschap uit dat Ds.
Hoven heeft bedankt voor de roeping naar H.;
roept Da. Felderhof een kortelijk welkom toe.

De notulen der vorige vergadering worden
gelezen en vastgesteld. Ingekomen stukken, a.
kennisgeving van het overlijden van Ds. v. d.
Kamp; b. eene dankbetuiging van de classis
Brille voor verleende hulp, alsmede vernieuwde
aanvraag. Deze wordt toegezegd.

Rapporten der kerkvisitatie. Moeilijkheden
in eene kerk zijn bevredigend opgelost. Enkele
vragen worden in verband met de voorgelezene
rapporten gedaan. Een drietal kerken moeten
nog worden bezocht.

Rapport inzake 't classicaal archief. Volkomen
in orde. De instructies op de credentiebrieven
voorkom

tuin mee bedoelt, hier weinig te zien. Maar omstreks 1620 was dit anders. Toen stond daar dicht bij een groot aanzienlijk gebouw, zooals er naar de afbeelding te oordeelen, thans geen in heel Rhenen te vinden is.

In dat gebouw moesten we zijn. Want het herbergt thans den jongen koning Frederik van Bohemen, zijn gemalin Elisabeth en hun hofhouding. Zoo wordt de naam begrijpelijk, die de plaats blijft dragen tot op onze tijd toe.

Hoe waren ze daar gekomen? zal menigen misschien met verwondering vragen. Wat dreef hen van zoover naar Nederland en naar zulk een afgelegen plek?

Het antwoord hierop krijgen we, door eens te zien, wat er in den laatste tijd was gebeurd.

Uit de woorden, die koning Frederik tot jonker Otto sprak, konden we reeds opmaken, hoe de vorst zelf betwijfelde of zijn verblijf op het slot Rothenfels aan de Waldnaab wel van langen duur zou zijn. En dat niet ten onrechte. Want nauwelijks had men er een paar dagen vertoefd, toen uit Boheme zeer ernstige, onrustende tijdingen kwamen. Tilly was met zijn zegenvervend leger voortgetrokken, Praag was door hem bezet, en heel het land lag voor hem open. Maar nog meer. Blijkbaar waren zowel de keizer als de vorst van Beieren, van plan, den oorlog naar de Palts over te brengen, wel wetend dat zij daarbij op den steun der Spanjaarden, met Oostenrijk bevriend, konden rekenen.

Koning Frederik begreep, dat elk oogenblik een inval der Keizerlijk-Beierse troepen in zijn keurvorstendom was te verwachten en hij zelf groot gevaar liep daarbij gevangen in des vijands handen te geraken. Wat te doen? Benijdenswaard was de toestand van den Winterkoning zeker niet. Zijn trouwe vrienden waren verstrooid of ver weg. Zoo spoedig een nieuw leger op de been te brengen, was onmogelijk, te meer wijl voor het oogenblik de vorsten der Protestantsche Unie hem alleen lieten staan, denkelijk wijl zij niet inzagden welk gevaar ook voor Duitschland, althans voor hun zaak en voor een hunner dreigde. Wellicht kwam er ook afgunst bij op den jongen Frederik, die in zoo korten tijd, tot zoo hoogen rang was gestegen. Dat hij, als beaalt Gereformeerde, van de Lutherse Staten weinig had te hopen, zagen we reeds.

Daarbij was hij nu van allen kant van machtige vijanden omringd, die ook zijn landen aan de Rijn bedreigden. Was 't wonder dat Frederik al spoedig begreep, hoe voor het oogenblik zijn heil alleen lag in de vlucht? En dan hoe eer hoe beter, vóór hem de weg werd afgesneden.

Zoo werd dan in allerijl weer opgebroken en nu ging het naar het Noorden, waar minder gevaar dreigde. Intusschen was het gerucht van wat in Bohemen had plaats gevonden ook doorgedrongen tot den Nederlanden. Scherp werd hier op alles daargeloopt. Want het volgende jaar, 1621, zou het Twealfde Bestaan eindigen en de oorlog opnieuw beginnen. Spanje en Oostenrijk, gelijk we reeds zagen, saam verbonden, zouden tegelijk in de Nederlanden als in Duitschland trachten het verlorene te herwinen, hun macht uit te breiden, het pausdom te doen zegenen, en de macht der Protestanten, der Gereformeerden allereerst, te breken. De republiek ging een benardere tijd te gemoet.

Nu was Prins Maurits, onze toenmalige stadhouder, een oom van koning Frederik, wiens moeder, Juliana, een dochter was van Prins Willem I, die dus koning Frederiks grootvader was.

De oom besloot den neef ter hulp te komen, en bood hem een schuilplaats aan in de Nederlanden, het toevluchtsoord van zoo vele ballingen.

Met grooten dank werd dit voorstel aanvaard. In Duitschland zou het toch een voortdurend reizen en trekken zijn geweest. In Nederland kon men rustig en veilig betere tijden afwachten. Of koning Frederik Rhenen uit vrije beweging tot woonplaats verkoos, dan wel dat hem door de Staten een geschikt verblijf werd aangeboden, is minder duidelijk. Wellicht trok hem de ligging der plaats, die met haar omstreken op meer dan 6000 punt gelijkt op wat men in Duitschland ziet, hem aan, meer althans dan het eenontig vlakke der weiden van Holland. Dat koning Frederik na den dwazen stap door hem gedaan, en de treurige gevolgen, niet veel lust zal gevoeld hebben, in Den Haag te midden van edelen, gezanten en grootten te verschijnen, laat zich best begrijpen.

HOOGENBIJK.

Gereformeerde Gezindheid.

Gereformeerde Kerken.

BEROEPEN: Knijpe, G. M. van Rennes, te Dussen (N.Br.). — Oosterse, H. Hasper Jr., cand. te Amsterdam. — Gamen, G. H. de Jonge, te Scharnegat. — Nieuw Dordrecht, J. Sybrandy, te Krabbendijke.

AANGENOMEN: Breukelen (2e beroep), R. v. d. Kamp, te Sliedrecht.

BEDANKT: Tholen, G. M. van Rennes, te Dussen.

St. Pancras. Zondag 11. deed de cand. P. Ch. van der Vliet zijn intrede in de gemeenten St. Pancras en Heer-Hugowaard, na bevestigd te zijn 's morgens door Da. B. van Schelven van Amsterdam. Tekst I Cor. 4: 1-4.

Aan de handoplegging nam mede deel Da. J. W. van den Bosch van Noord-Scharwoude, die 's middags den jongen leeraar toesprak. Intree tekst II Cor. 4: 5-7. Toezeggingen Ps. 134: 3.

Het adres van den Kerkeraad is voortaan: Da. P. Ch. van der Vliet, Pastorie Sint Pancras.

Nederlandsch Hervormde Kerk.

BEROEPEN: Wissenkerke, J. F. Th. van der Linde, te Burgh (Z.). — Nieuwkoop, P. de Bruijn, cand. te Maassluis. — Oud-Beijerland, J. de Bruijn, te Veendam. — St. Oedenrode, A. E. K. Pols, te Serooskerke. — Winsum, P. H. Koster, te Zaltbommel. — Kockengen (U.), L. G. Bolkestein, te Kortgene. — Krabbendijke, F. M. Muller, te Heinkensand. — Nieuw-Beerta, J. F. Homan, te Termantien. — Brakel, J. G. Woelderink, te Otterland e.a.

AANGENOMEN: Alphen s/d Rijn (als hulppred.), J. Bus, cand. te Groningen. — Leerdam, F. Kijfrenbelt, te Ter Aa. — Mijdsrecht, J. G. Woelderink, te Otterland e.a.

BEDANKT: Hendrik-Ido Ambacht, F. Kijfrenbelt, te Ter Aa. — Sneek, D. Sijpkens, te Kroommenie. — Stolwijk, A. T. de Boer, te Lippenshuizen. — Hasselt (2e pred. plaats), C. J. Leenmans, te Utrecht. — Tholen, G. H. Beckenkamp, te Delft. — Ter Apel, K. F. Proost, cand. te Leiden. — Driesum (F.), N. v. d. Sneek, te Vlaardingen.

Gereformeerde op DE HERAUT wordt bevestigd versocht, de abonnementsgelden over het kwartaal, eindigende 30 Juni, ten bedrage van f 1.20, per postwissel over te maken, welken men gelieve te adresseren aan De Administratie van „De Heraut“, Amsterdam.

De abonnementsprijs van De Heraut is f 1.20 per kwartaal.

Na ontvangst van den postwissel wordt den afzender daarvan bericht gezonden.

DE ADMINISTRATIE.

Amsterdam, Juni 1912.

Advertentien.

Heden werden wij verblijd met de geboorte van een Zoon

CALMAN.

J. LION CACHET Czn.

J. LION CACHET-TURKSTRA. Bethulie, O. R. C., 14 Juni 1912. Zuid-Afrika.

Heden overleed te Utrecht, in volle verkeertheit des geloofs de WelEerw. Heer Da. J. GORIS,

Em. pred. der Geref. Kerk van Wormerveer. Dat de Heere de bedroefde weduwe en kinderen trooste is de haatlijke wensch van Kerkeraad en Gemeente.

Namens den Kerkeraad der Geref. Kerk van Wormerveer:

Da. D. VAN DER MEULEN Præsides. J. JAARMA, Scriba. 15 Juni 1912.

Voor de vele vertroosting in haar smartelijk verlies ontvangen, en voor de bewijzen van liefde en achting haar dierbaren overleden be-toond, betuigt de ondergeteekende haar vriendelijken dank.

Mevr. de Wed. Ds. G. VLUG—HOUTZAGERS.

Olderbroek, 19 Juni 1912.

„Elphatha“.

De Jaarvergadering van bovengenoemde Vereniging zal D. V. gehouden worden Don-dersdag 27 Juni o.k. te elf ure v.m. te Amersfoort in het gebouw der Geref. kerk aan de Langebrach. Aan afdeelingen, corporaties en correspondenten is het Agendum verzonden. Trouwe opkomst wordt dringend verzocht.

Namens het Bestuur: J. SCHAAP Hzn., Sec. Katwijk aan Zee, 5 Juni 1912.

L. G. WEISZ & Co.,
Commissionairs in Effecten,
WESTERMARKT No. 21
AMSTERDAM.

Uitgaven van J. H. BOS te Kampen:

Verklaring van het Kort Begrip der Christelijke Religie, voor onze Catechisanten

DOOR

Ds. G. ELZENGA.

5de druk. Prijs f 1.—, geb. f 1.40.

De Gereformeerde Geloofsleer

Ten dienste voor Zelfonderricht, en voor Huis-, School-, Catechisatie- en Jongel.-Veren.-gebruik

DOOR

Ds. G. WISSE.

3de druk. Prijs f 0.60, geb. f 0.90.

f 5.— betalen
f 10.— ontvangen!
Vereniging ter bevordering van Christ. Lectuur jaarg. 1912

Heden verscheen en werd aan de leden verzonden:

DADERS DES WOORDS

Overdenkingen van den brief van den Apostel Jacobus voor onzen tijd door

J. C. SIKKEL

v. d. m. te Amsterdam.

310 Pag. Prijs f 1.75. In fraaien

Scampelband f 2.25.

Door Geloof tot aanschouwen

door

J. J. Westerbeek v. Eerten.

v. d. m. te Kampen.

178 Pag. Prijs f 1.25.

In fraaien Scampelband f 1.75.

Inhoud: I. Geloof. II. Bekering. III. Bidden. IV. De dood en wat dan?

In den jaargang 1912 zullen voorts nog verschijnen:

E. van Maltahn, **Het Heilige Bloed** (Heelprachtig verhaal).

Het Heilige Land en zijne bewoners, uit het Duitsch vertaald onder toezicht van en met een voor-rede voorzien door Prof. M. Noordstij. (Met vele interessante illustraties.)

Het Lidmaatschap dezer Ver-ening kost slechts f 5.— en daarvoor ontvangt men voor minstens f 10.— aan boeken.

Vraag prospectus bij uw Boekhandel of bij den Uitgever

J. H. KOK te KAMPEN.

KAS E. B. P.

De Deputaten der kas voor hulpbehoevende studenten in Z.-Holland (N. ged.) deelen mede, dat volgens besluit der Part. Synode weder iemand, die de gymnasiale studie nog moet aanvangen, voor rekening der kas kan worden aangenomen, om opgeleid te worden voor den Dienst des Woords.

Zij roepen daarom jongelieden op, die daarvoor in aanmerking wenschen te komen, en herinneren aan art. 5 der instructie, hetwelk voorschrijft, dat de aspiranten moeten behooren tot een der Geref. Kerken in de provincie Z.-Holland (N. ged.), ongehuwd moeten zijn en bij voorkeur niet boven den leeftijd van 25 jaar. Voorts moet door hen bij de aanvraag ingezonden worden een attest van hun Kerke-raad omtrent belijdenis en wandel, alsmede een verklaring van twee geneesheeren, dat zij een goede gezondheid genieten.

Aanvragen worden vóór 4 Juli ingewacht bij Da. A. VAN DIJK, Scriba der Dep. Oudewater, 17 Juni 1912.

Bijbelverklaring

VAN

M. HENRY

OPNIEUW UIT HET ENGLISCH VERTAALD EN VOORZIEN VAN EEN VOORREDE DOOR

Prof. Dr. H. BAVINCK.

Het Oude Testament, (Gen.—Job) is compleet in 50 afleveringen à 30 cent, met gratis drie Scampelbanden, of in drie prachtig gebonden deelen à f 5.30, naar keuze.

Om het geld behoefte niemand het te laten, want het boek kost slechts

15 cent per week.

Wie kan dat niet betalen als hij dit werkelijk wil?

En voor dien luttelen prijs koopt u een ware schat, een goudmijn. Gij zult u nooit beklagen over het daarvoor uitgegeven geld.

Het is in onze huizen een vereerde waard.

Hoe meer men leest, hoe meer men het op prijs stelt.

Zulk een kostbaar werk, en dat als goedkoop.

De Bode.

Vraag proefaflevering en nitvoorig Prospectus bij uw Boekhandelaar of bij den Uitgever

J. H. KOK te Kampen.

KERKMEUBILERINGEN.

Gemakkelijke condities.

SCHIPPERS BROS. - DEN HAAG.

Stationsplein 87.

Uitgave van J. ZOMER, Drukkerij „Vada“, Wageningen:

Supplement op de Kerkenorde der Geref. Kerken,

door

RENKEMA, RUDOLPH en DE MOOR,

bevatende de wijzigingen van de Generale Synode te Zwolle.

Prijs f 0.10.

JOHs. ALBERTS,

Tabak- en Sigarenmagazijn

— „BILDERDIJK“ —

Bilderdijkstraat 5, - Amsterdam.

Ruime sortering van goede merken in elken prijs.

ZONDAGS GESLOTEN.

Nederlandsche Bank voor Zuid-Afrika,

gevestigd te AMSTERDAM, Keizersgracht 389.

Bijkantoor te LONDEN, 2 Graet Winchesterstreet E. C.

Hoofdgerechtigd te PRETORIA, Agentschappen te KAAPSTAD,

BLOEMFONTEIN, JOHANNESBURG, POTCHEFSTROOM,

WITBANK en PREMIER-MINE.

Correspondenten op alle bankplaatsen in Zuid-Afrika, alsmede op de voornaamste havenplaatsen van Oost- en West-Afrika.

Het HOOFDKANTOOR te AMSTERDAM

koopt, verkoopt en incasseert wissels en ander papier, bezorgt telegrafische uit-betalingen, verschaft reisceredietbrieven, opent schriftelijke of telegraphische credieten, geeft voorschot op verschepte goederen, belast zich met de uitvoering van Effectenorders aan de beurs te Amsterdam, Londen, Johannesburg en Kaapstad, opent rekeningen-courant. Neemt geld in deposito onder de volgende rentevergoeding:

Met 1 dag opzegging à 3 % 's jaars. Met 3 maanden opzegging à 3 % 's jaars

„ 10 dagen „ 2 1/2 % „ „ 6 „ „ 3 1/2 % „

„ 1 maand „ 2 1/2 % „ „ 12 „ „ 4 % „

De Heraut

VAN DE

Gereformeerde Kerken in Nederland.

Bureau: WARHOESTRAAT 96, Amsterdam.

ADVERTENTIE-PRIJS

van 1-6 regels f 1.20,

iedere regel meer f 0.20.

CONTRACTEN

Bij contract voor het verbruik binnen één jaar van minstens:

500 regels 16 cents per regel,

1000 „ 14 „ „ „

2000 „ 12 „ „ „

LEVENSVZERZEKERING

de Nederlanden in 1845

BRAND - - VERZEKERING

INBRAAK

DEN HAAG (vroeger Zutphen) Directie HENNY.
KAPITAAL f 4.000.000.00
RESERVEFONDS f 1.000.000.00

Koninklijke Hollandsche Lloyd.

Geregelde Stoomvaartdienst tusschen

Nederland, Brazilië,

Uruguay en Argentinië.

Stoomschip	van Amsterdam	Leixoes	Rio de Janeiro
„Zaanland“	22 Juni	28 Juni	19 Juli
„Zeevlinder“	27 Juni	Montevideo	te Buenos-Ayres
	27 Juli	26 Juli	27 Juli
Stoomschip	van Amsterdam	Dover	Boulogne s/M.
„Zeevlinder“	26 Juni	27 Juni	29 Juni
	van Lissabon	Rio de Janeiro	Santos
	1 Juli	14 Juli	15 Juli
			18 Juli
			19 Juli

Voor inlichtingen aangaande passage en vrachten wende men zich tot den Koninklijken Hollandschen Lloyd, Prins Hendrikdijk 131, (Telegramadres: „Reallloyd“), te Amsterdam, of tot de Agenten, de Heeren D. Burger & Zoon te Rotterdam.

Volledige Uitgave met 140 Platen.

Historie der Martelaren,

die, om de getuigenis der Evangelische Waarheid, hun bloed gestort hebben. Overgebracht in taalvorm en spelling van den tegenwoordigen tijd, doch van inhoud onveranderd, naar de editie van Anno 1671, evenals die eenige jaren geleden opnieuw werd uitgegeven, met een woord ter inleiding van

Dr. A. KUYPER,

en nu weder opnieuw geheel en nauwkeurig nagezien door en gedrukt onder toezicht van

Da. J. H. LANDWEHR,

Predikant bij de Gereformeerde Kerk te Rotterdam.

Grootte volledige uitgave met 140 Platen, naar de oorspronkelijke Graven.

Prijs in linnen band slechts f 0.75, in half

lederen band f 1.20.

Verkrijgbaar bij den Uitgever D. BOILE.

Hang 98, te Rotterdam, en verder alom. Franco

na ontvangst van Postwissel ad f 0.75 of f 1.20

waarop melden **Historie der Martelaren**

Bij J. H. KOK te Kampen

verscheen:

De Zendingleer van

Gisbertus Voetius -

DOOR

Dr. H. A. v. ANDEL.

191 Pag. Groot formaat.

Prijs f 1.75.

Vrije Universiteit.

In dank ontvangen:

Voor de Vereniging:

Aan Contributie:

door Da. J. Sybrandy te Krabbendijke f 9;

door den heer M. Kevit uit Westmaas f 8, uit

Klaauwaal f 0.50, samen f 8.50; door den heer

D. van Leeuwen Rm. te Aarlanderveen f 5.75;

door Da. S. eerswijk Visser te Rijsoord f 7.90;

door den heer R. D. Hoornstra uit Makkum

f 53, uit IJdeghuizen f 3, samen f 56.

Aan Collecten (voor de Theol. faculteit):

van de Gereformeerde Kerk te Oostburg

f 10.65; te de Lier f 9.28; te Vinkeveen f 3.31;

te Utrecht f 13.75; te Harmelen f 4.97; te

Amerongen f 3.40; te Montfoort f 1.25; te

Benschop f 3.20; te de Bildt f 5.27; te Drie-

bergen f 19.22; te IJsselstein f 5.11; te Vreeswijk

f 7.10; te Velsen f 3.47; te Woimere f 4;

te Beverwijk f 8.48; te Haarlem A f 21.90; te

ditto B f 6.31; te ditto C f 48.63; te

Hoofddorp f 17; te Sloterweg f 8.64; te Vijf-

huizen f 21.92; te Haarlemmermeer (Oostzijde)

f 15.54; te Nieuw Vennep f 21.47; te Halfweg

f 28.13; te Krommele f 7.12; te Westzaan

f 3.25; te Wormerveer f 6.98; te IJmuiden

f 21.39; te Zaanland f 43.12.

Aan Schenkingen:

van den heer W. S. Smit te Terschelling f 5;

door Da. H. J. Heldt gevonden in de collectie

te Nieuw Vennep f 25.

Voor de Medische Faculteit:

(Contributie): door den heer M.

Klevit uit Westmaas f 1.

Voor het Studiefonds:

van de 1/2 Stuiversvereniging te Amsterdam

f 5.17 1/2.

H. W. v. MARLE Jr. Penningmeester.

Amsterdam, Keizersgracht 162.

Spaarbank

VOOR DE

Stad AMSTERDAM.

(Opgericht in 1848).

Hoofdbureau,

Tijdelijk: Reguliersdwarsstraat 730.